

ת"פ 794/05/12 - מדינת ישראל נגד ברנרד סולי הורביץ

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 794-05-12 מדינת ישראל נ' הורביץ
בפני כב' הסגנית נשיאה עינת רון

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

ברנרד סולי הורביץ

הנאשם

נוכחים: ב"כ המאשימה: עו"ד גיורא אדטו

ב"כ הנאשם: עו"ד גדעון כהן

הכרעת דין

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של סחר בחיות בר והחזקת חיות בר בניגוד לחוק הגנת חיות הבר.

העובדות הנטענות בכתב האישום הן כי בתאריך 10/4/11 החזיק הנאשם בחצר ביתו במושב ינוב דרבן כלוא בכלוב ובבריכה ללא מים בארבעה צבים אדומי אוזן, אותם רכש לפני כעשר שנים .

עוד נטען בכתב האישום כי חיות אלה הן חיות בר מוגנות וכי הנאשם החזיקן וסחר בהן ללא היתר.

אריה גלר העוסק מטעם רשות הגנים בתחום חיות הבר, סיפר כי במועד הרלבנטי עסק באיתור להקת קופים שנגנבה מקרית מוצקין ולאחר שקיבל מידע כי קוף כזה נמצא במושב ינוב אצל הנאשם, דאג להוצאתו של צו חיפוש בביתו של הנאשם ואף יישם אותו. (הבקשה לצו והצו - 1/ת - 2/ת)

בחיפוש נמצא דרבן בתוך כלוב תצוגה ולא הכלוב טיפול. בחצר בבריכה נמצאו צבים אדומי אוזן.

העד תעד את פעולותיו אותו יום בדו"ח פעולה (ת/3).

על פי הדו"ח שוחרר הדורבן במגדל צדק ואילו הצבים אדומי האוזן הועברו לקיבוץ מגל (ראה גם ת/5 - ת/6).

בחקירה הנגדית ציין עד זה כי הגם שאינו וטרינר בהכשרתו הרי שהוא עוסק בתחום זה שנים רבות ומניסיונו העיד כי אין המדובר בכלוב טיפולי. הוא מסר כי הדורבן שהה בכלוב זה יותר מיומיים וזאת עלפי כמות ההפרשות בה הבחין. לשאלת ב"כ הנאשם האם יתכן כי הנאשם טיפל בדורבן ולאחר מכן העבירו לכלוב זה, השיב כי אינו יודע ואף אינו יכול לדעת וכל שהוא מתאר לבית המשפט הוא את אשר ראו עיניו.

העד אישר כי הוא זה שגבה את הודעת הנאשם וכי לא שאל אותו שאלה כלשהי אודות סחר בחיות. יתר על כן, הוא עצמו לא ייחס לו סחר כלשהו.

העד אישר כי אכן בעבר ניתן היה לרכוש צבים אדומי אוזן בחנויות אולם טרם שנת 2010 הדבר נאסר, שכן מדובר במטרד אקולוגי.

אלדד פלד אף הוא נכח במהלך החיפוש הנזכר לעיל וסיפר אף הוא בבית המשפט על מציאת הדורבן ועל מציאת הצבים בבריכה ריקה ממים ועל כך שהם נתנו להם מים לבל יתייבשו.

העד תעד את פעולותיו בדו"ח (ת/7).

כעולה מדו"ח זה הרי שבמקום נמצא דורבן מוחזק בתנאי היגינה גרועים בתוך כלוב וכן בבריכה ריקה ממים תחת השמש הקופחת נמצאו ארבעה צבים אדומי אוזן וכן צבים נוספים. העד התרשם מהזנחה השוררת במקום.

העד ציין כי בתום החיפוש הועברו החיות למקום מוגן. הוא תעד את הממצאים בצילומים שערך במקום. (ת/8).

משהופנה העד אל גרסת הנאשם לפיה הדורבן הגיע למקום פצוע והנאשם טיפל בו, ציין כי הנאשם כוטרנר מודע היטב לכך כי בארץ קיים גוף אחד המתווה את הכללים לטיפול בחיות בר וקיים אף בית חולים לחיות בספארי, שכל תכליתו לטפל בחיות בר ובו תנאים טובים יותר מאשר אצל הנאשם וצוות רופאם מיומנים ובעלי ניסיון. לטעמו של העד, הרי לא יעלה על הדעת כי כל מי שירצה לטפל בחיית בר, יעשה זאת על דעתו וכראות עיניו.

העד הצביע על הסיכון הקיים לבתי גידול שונים מהצבים אדומי האוזן והבהיר כי על כן הם אסורים ביבוא ובסחר.

בחקירה הנגדית ציין העד כי לא זכורה לו תקופה בה נמכרו הצבים ברשות.

הוגשו שתי חוות דעת חתומות על ידי ד"ר סיימון נמצוב מהרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים ולאחר שפרט את השכלתו ופרטי ניסיונו במשך כשלושים שנה, נתן את חוות דעתו באשר לצבים אדומי אוזן (ת/9) ובאשר לדורבן (ת/10).

באשר לצבים אדומי האוזן עלה מחוות הדעת כי הם חיות בר מוגנות ועל כן אסורים בהחזקה, העברה או סחר ללא היתר בכתב מרשות הטבע והגנים. בחוות דעתו תאר המומחה מדוע חל האיסור על החזקתם ומכירתם ובסיפא לחוות דעתו ציין: "... הוחלט לא להתיר יבוא שלהם לישראל כחיות מחמד ולא להתיר החזקתם על ידי אנשים פרטיים. החלטה זו התקבלה לפני כחמש עשרה שנה ומאז הרשות לא נתנה היתרים ליבוא של צבי מים למטרות מסחריות".

באשר לדורבן ציין המומחה כי זוהי חייית בר שאין טבעה לחיות במחיצת אדם וכי היא חייית בר מוגנת וערך טבע מוגן על פי חוק. לאור זאת חל איסור לפגוע בדורבן ולסחור בו, וכך גם חל איסור על החזקתו (בין אם הוא חי ובין אם הוא מת או בכל חלק ממנו) ללא היתר בכתב מהרשות לטבע והגנים. ב-1996 הופסק מתן ההיתרים לציד דורבנים. בהמשך חוות דעתו תאר המומחה את מצבה העגום של אוכלוסית הדורבנים בישראל ואת החשיבות הרבה שיש במיגור תופעת ציד הדורבנים.

גם ד"ר נמצוב סיפר כי מזה שנים קיים בית חולים לחיות בר פצועות וגם וטרינרים נדרשים להעביר לשם חיות. הוא סיפר כי נדרשת לכך מיומנות מיוחדת ולא כל וטרינר יכול לטפל בחיית בר.

גם אם נזקק הדורבן לניתוח חירום, כך ציין ד"ר נמצוב, הרי שהכלל הנקוט הוא כי יש להחזירו מוקדם ככל האפשר לחיי טבע ואם מגיעים למסקנה כי לא ניתן לעשות כן, הרי שיש להעביר אותו למקום מסודר תחת פיקוח הרשות. גם אם בוצע בדורבן ניתוח חירום, הרי שתוך כיומיים על הנאשם ליצור קשר עם הרשות ולקבל הנחיות.

לגבי הצבים אדומי האוזן ציין ד"ר נמצוב כי מאז שהוא מנהל את המערכת הממוחשבת, הרי שמזה כשבע עשרה שנים לא היתה כל מכירה של צבים כאלה.

בחקירה הנגדית חזר העד והסביר את הסיכון שיש בפעולה בניגוד להנחיות. לשאלת ב"כ הנאשם אישר העד כי בעבר אכן נמכרו הצבים אדומי האוזן בחנויות בישראל.

עוד הוגשה תעודת עובד ציבור (ת/11) ולפיה לא היה מעולם לנאשם היתר לסחר ולהחזקת חיות בר ובכלל זה ליום האירוע.

הוגשה הודעתו של הנאשם בה סיפר כי הדורבן נתפס במלכודת, בה נפגע באופן קשה. מדובר היה בנקבה שטופלה על ידי בעקבות כך בהרדמה ובניתוח. היא הוחזקה אצלו למטרות שיקום ושחרור בשל ב מאוחר יותר, עם יום החורף. העד ציין כי הדורבנית החלימה יפה והתפתחה יפה וזו היתה מטרת החזקתה.

הצבאים אדומי האוזן נרכשו על ידי כעשר שנים קודם לכן כאשר ניתן היה עדיין להחזיקם.

בבית המשפט סיפר הנאשם כי במסגרת מקצועו כוטרינר הוא מטפל בחיות חולות מכל סוג שהוא.

באשר לנסיבות הגעת הדורבן אליו, סיפר הנאשם כי חברו ניהל חווה של ירקות אורגניים וסבל מבעיית דורבנים. למיטב הבנתו ניסה אותו חבר ליצור קשר עם הרשות באשר לבעייתו זו, אך ללא הצלחה. באחד הימים בסתו 2010 מצא החבר דורבן לכוד במלכודת בשדה והעביר אליו את הדורבן כשהוא בתוך המלכודת. שכן הדורבן שהסתבר להיות דורבנית במאמציה להמלט ממלכודת זו נפגעה באורח קשה מאוד וכשהועברה אליו למרפאה, הרדים אותה והחל לטפל בפציעותיה. מדובר, לדברי הנאשם בטיפול ארוך, מסובך, מורכב וממושך. מדובר היה בטיפול של מספר חודשים עד אשר החלימה. הנאשם סיפר כי לא שחרר לאחר מכן את הדורבנית כיוון שבדעתו היה לנסוע לצפון ולשחרר אותה באזור בו לא תהיה בסכנה מחקלאים או מצידים. הוא הבהיר כי כוונתו היתה לשחררה בגליל ולא נזדמן לו להגיע לשם. לדברי הנאשם סיכויי הדורבנית לשרוד היו קיימים רק אם היתה משוחררת באביב. שכן לא היתה לה אפשרות להתכונן על מנת להתגונן כנגד החורף ולשרוד אותו.

באשר לצבים אדומי האוזן מסר הנאשם כי בחקירתו מסר כי רכש אותם כ-15-10 שנים קודם לכן, כאשר הדבר היה חוקי לחלוטין וניתן היה לרכשם בנקל בחנויות. לדברי הנאשם הוא ואשתו עברו להתגורר במושב ינוב בשנת 1990 ואז כבר היו אצלם הצבים באקווריום.

עוד הוסיף הנאשם כי לא הכיר כלל ועיקר את בית החולים לחיות בר, עליו דברו העדים. הוא ציין כי אנשים רבים מביאים אליו חיות לרבות ציפורים שנפלו מקן והוא מטפל בהן. ניסיונותיו ליצור קשר עם הרשות עולים בתוהו ואילו הוא מטפל בחיות כפי שחונך תמיד לעשות ובלשונו: "אני מטפל בחיות ואני עומד על זה, כך חונכתי ואם אני מפר את החוק על זה, מה אני יכול לעשות אז אני מפר את החוק, זה מטריף אותי כל הסיפור הזה".

בחקירה הנגדית אישר הנאשם כי לא הגיש כל בקשה לרשות להחזקת חיות בר וכי למרות שאמר בהודעתו כי

בכוונתו לעשות כן, לא פעל ולא עשה דבר בענין זה. לדבריו, אנשי הרשות אינם חפצים ביקרו ואף מתנכלים לו והוא מתקשה ביצירת קשר עימם.

משהטיח בו התובע כי הסיפור באשר להבאת הדורבנית אליו תמוה, שכן אם יש לו חבר הסובל מבעיית דורבנים ולפתע מביא אליו דורבן במלכודת, הרי שמשתמע מכך שהוא - החבר - הניח את המלכודת, השיב הנאשם כי לא דק פורתא בענין וכל שעניין אותו כי יש דורבן פצוע שיש לטפל בו. הוא הסכים כי יתכן ואותו חבר, בן רוזנברג, הניח את המלכודת וחשש מהסתבכות בענין זה.

אם כך - הטיח בו התובע, הרי שהוא משתף פעולה עם אדם שעובר על החוק וצד דורבנים ובמקום לדווח על כך לרשויות, בחר לטפל בדורבן.

על כך השיב הנאשם: "דורבן פצוע מגיע אלי אני מטפל אם הוא יביא גם בשבוע הבא, אני מטפל שוב פעם".

ד"ר משה הלוי, וטרינר, העיד מטעם ההגנה. לדבריו הוא מכיר את הנאשם מזה שנים רבות ומעטים הם הוטרינרים היודעים לטפל כמוהו בחיות בר. העד מסר בעדותו כי הוא לא שמע מעודו על בית חולים של הרשות לטבע וגנים שמטרתו לטפל בחיות פצועות ושעל הוטרינרים להעביר לשם לחיות בר פצועות.

ריבה אן הורוביץ, אשתו של הנאשם, העידה אף היא מטעם ההגנה ומסרה כי את המשק בינוב רכשו בסוף שנת 1989 ואף הציגה חוזה מכר. הם עברו אליו בשנת 10990 ואזי כבר היו הצבים אדומי האוזן ברשותם.

עוד סיפרה העדה כי ידוע לה שמאן דהוא הביא דורבן פצוע לבעלה והוא טיפל בו במשך כחודשיים ואף אמר לה כי בדעתו לשחררו בצפון הארץ, אך לא אמר לה מתי ואיך יעשה כן.

בן רוזנברג שהעיד מטעם ההגנה סיפר כי ממצא דורבן במלכודת שהונחה מחוץ לשטח שלו, אך בדרך לשטח ועל כן הביא אותו אל הנאשם. הוא עשה כן על מנת להקל על סבלו של הדורבן ואינו יודע במשך כמה זמן טיפל בו הנאשם.

בחקירה הנגדית ציין העד כי לא ידע אז שחובה היתה עליו לדווח אודות הדורבן לרשות וכי נודע לו על כך בשלב מאוחר יותר.

זכור, הרי שבכתב האישום יוחסו לנאשם שתי עבירות: האחת סחר שלא כדין בחיית בר מוגנת והאחרת החזקת חיית בר מוגנת ללא היתר כדין.

נדמה כי לאחר הבאת כל הראיות בפני בית המשפט אין כל בסיס ראייתי ולו ראשוני לטענה כי הנאשם סחר בחיות בר מוגנות והחוקר אשר חקר אותו מטעם רשות הגנים אף העיד בבית המשפט כי לא ייחס לו חשד כזה או עבירה כזו וממילא לא חקר אותו על כך.

משכך, לא ברור לי כלל ועיקר מדוע הובאה עבירה זו כנגד הנאשם בכתב האישום בהעדר כל תשתית ראייתית לכך.

הנאשם יזוכה מהעבירה של סחר בחיית בר מוגנת, לפי סעיף 8 א(1) לחוק הגנת חיית הבר תשט"ו - 1955.

ובאשר להחזקתן של חיות הבר המוגנות.

אכן הצבים אדומי האוזן והדורבן הן חיות בר מוגנות על פי החוק הנזכר לעיל וככאלה יש צורך בהיתר מיוחד על מנת להחזיק אותן.

עם זאת בשנת 1990 תוקן סעיף 8 לחוק האוסר על החזקתן ללא היתר ובס"ק ג בו נקבע כי מי שהחזיקן בהיתר עד אז יהיה רשאי להמשיך ולהחזיק בהן וייחשב כמחזיק כדין.

באשר לצבים אדומי האוזן נתגלעו שתי מחלוקות.

האחת - מתי נרכשו אלה על ידי הנאשם והאחרת - מתי נאסרה רכישתם של אלה במדינת ישראל.

נכון שעל פי הודאתו שנמסרה לאיש הרשות, מסר הנאשם כי רכש את הצבים לפני כעשר שנים ואולם בבית המשפט מסר כי היה לחוץ אותו יום ועל כן לא נרשמו דבריו היטב וכוונתו היתה לומר 10-15 שנים. בבית המשפט מסר מעבר לכך כי משעברו הוא ומשפחתו למושב ינוב בשנת 1990, היו הצבים עימם שכן שהו באקווריום בדירתם הקודמת. כך מסרה גם אשתו שהעידה מטעם ההגנה.

אמנם מדובר בעדות כבושה ומאוחרת, אך משעדות אלה הצטרפו לכך שגם עדי התביעה מסרו כי בעבר ניתן היה לרכוש צבים אלה כדת וכדין בישראל ורק בשלב מסויים נאסרה רכישתם ומי מהם לא ידע להצביע על המועד שבו הוטל האיסור ואף נציג המאשימה לא יכול היה להראות לי מסמך כלשהו ו/או תקנה ובה המועד בו נאסרו יבוא הצבים ומכירתם החוקית בחנויות - הרי שהצטברותם של כל אלה הותירה ספק, באם אכן אין הנאשם מחזיק את הצבים עוד מן התקופה בה מותר היה לרכושם כדין ומשכך הרי הוא על פי חוק מחזיק כדין.

לפיכך - בכל הנוגע לצבים אדומי האוזן, יזוכה הנאשם, מחמת הספק, מהעבירה של החזקתם שלא כדין.

חית בר מוגנת זו הוחזקה אצל הנאשם לאחר שקיבלה מאחר שאף הוא החזיקה שלא כדין שכן מצאה, על פי עדותו במלכודת, דהיינו לאחר שניצודה, ועל פי החוק אף הצייד של חיה זו אסור והדבר הודע לנאשם. דהיינו, לכתחילה ידע הנאשם כי הובאה לידי חיה, שהחזקתה נגועה בדבר עבירה, הן מעצם טיבה והן מעצם נסיבות הבאתה ותפיסתה.

גם אם סבר הנאשם כי חובתו כרופא וטרינר וכפי שהציג זאת בא כוחו בסיכומיו גוברת על כל הוראה אחרת ושומה עליו לטפל בחיה פצועה שהובאה אליו, להצילה ולהקל על סבלה, הרי שאם לא ניתן היה לדחות אכן את הטיפול ולהביאה למקום טיפול מוסדר, עליו העידו עדי התביעה, ניתן היה לקבל את טענתו, לו אכן היה נותן לחיה את טיפול החירום ומייצב את מצבה ואזי מעבירה למקום הטיפול - כנדרש.

אלא שהנאשם בחר להמשיך ולהחזיק בדורבן ברשותו במשך זמן ארוך ואף לדברי אשתו עדת ההגנה, שתמכה בגרסתו, הוא אמנם התעתד לשחררו בצפון הארץ אך לא קבע היכן, כיצד ומתי. דהיינו אותה עת מדובר היה בכוונה ערטילאית למדי.

הנאשם מודע לכך שיש צורך בהיתרים להחזקת חיות כאלה אך לא פנה לקבלת היתר כזה ו/או לא הניח בפני בית המשפט כל תשתית ראייתית כי אי פעם ניסה לקבל היתרים כאלה למרות שטען זאת בשפה רפה.

הנאשם הסביר התנהלותו זאת בקשר הגרוע שבינו לבין אנשי הרשות, אך ברי שאין לקבל טעמים אלה ובוודאי שאין בהם כל הצדק להמנע מקבלת היתר מקום שיש לקבל כזה על פי חוק ובוודאי

שאין בהם הצדקה כלשהי לפעול בניגוד לחוק.

הנאשם מכיר את אנשי הרשות, כך עלה ממארג הראיות שהובא בפני בית המשפט ואת תפקידיה וחרף זאת נמנע מלפנות אליה ולדווח אודות הדורבן המצוי ברשותו ולדאוג להעברתו כמתחייב מן החוק.

ב"כ הנאשם עתר כי אף אם ייקבע כי יש במעשיו של הנאשם משום עבירה על החוק, הרי שיש לזכותו בשל הטעם של "זוטי דברים".

אמנם מדובר במעשה אחד של החזקת דורבן ואין הדברים לכשעצמם ועל פניהם מצויים ברף הגבוה של מעשים מעין אלה ואולם יחד עם זאת יש לבחון את מכלול הנסיבות האופפות את העבירה .

כפי שצויין לעיל - הנאשם בחר ליטול את החוק לידי. על אף שהיה מודע לתפקיד הרשות ולצורך בהיתר, הוא לא פנה לקבלת היתר ובמודע פעל בניגוד לחוק ובניגוד להוראות הרשות. יתר על כן הוא מסר בעדותו בבית

המשפט כי לו יקרה הדבר בשנית הוא ינהג שוב כפי שנהג.

גם אם רוצה אדם למחות כנגד פעולות רשות כלשהי ואין דרכיה נראות בעיניו הוא יכול לעשות כן אך בדרכים חוקיות וכאלה פתוחות בפניו. בענייננו תמוהה במיוחד "מחאתו" כנגד הרשות והעדפתו ליטול את החוק לידי, משמרתה של הרשות זהה למטרתו - דהיינו טיפול בחיית הבר המוגנת והפצועה ושחרורה לאחר מכן לטבע.

בנסיבות אלה, אין המדובר ב"זוטי דברים" משפעולותיו של הנאשם נוגדות במופגן את הוראות החוק ואת האינטרסים הציבוריים.

הנאשם יורשע בעבירה של החזקת הדורבן - עבירה של החזקת חיית בר מוגנת בניגוד לסעיף 8(א)(3) לחוק הגנת חיית הבר, תשט"ו - 1955.

ניתנה היום, י"ח אדר ב תשע"ד, 20 מרץ 2014, במעמד הצדדים